

Insan Hakların Cümlä Deklaratiyası

Kabledildi hem bildirildi 217 A (III) Birleşmiş Milletlär Kurulun Genel

Asambleyasının kararınnan 1948 yılda dekabrinin onunda

Respublika Moldovadaki Insan hakları merkezi

Basılêr Birleşmiş Milletlär Kurulun Moldovadaki İlerlemä Programasının

Yardıminnan

Preambula

ESABA ALARAK, ani insan aylesi azaların kişilik saygılı, onnarın birtakım hem ayırılmaz hakların tannıması serbestliin, dooruluun hem ömür-dünnää usluluun temelidir; hem

ESABA ALARAK, ani insan haklarına gösterilän saygısızlıktan hem aşaalıktan kaynaklanan yabannık darıldêêr insannıın üzünü, hem ani ölä bir dünnää kurulması, nerdä insannarda olacek söz hem düşünmek serbestlii hem olmayacak korku hem sıkıntı, insannarın bir üüsek isteyişi gibi bildirildi; hem

ESABA ALARAK, ani insan hakları läüzım korunsun kanon kuvedinnän, ani olmasın ölä, açan insan, bitki çözüm gibi, zorbalaa hem baskıya karşı istar-istemäz kalêr yapsın kalkıntı; hem

ESABA ALARAK, ani läüzım halklar arasında dostluk baalantıların ilerlemesinä yardımcı olmaa; hem

ESABA ALARAK, ani Birleşmiş Milletlär halkları kendi Ustavında tekrarladılar inandıklannı insannarın temel haklarına, insan kişiliin onuruna hem kıymetinähem da adamnarlan karıların birtakım haklarına hem karar aldılar sotial ilerlemesine yardımcı olmaa hem taa bol serbestliktäyaşamak koşullannı iileştirmää; hem

ESABA ALARAK, ani aza devletlär söz verdilär, Birleşmiş Milletlär Kurulunnan birliktä, cümlä insan hakların hem temel serbestliklerin saygılanmasına yardımcı olmaa;

hem

ESABA ALARAK, ani bu haklar hem serbestliklär tabeetin universal annaşılması bu baalantıyı bütünnä tamannamak içik pek maanalıdır,

GENEL ASAMBLEYA

bildirer bu İnsan Hakların Cümlä Deklaraşlyasını ölä bir problema gibi, angısını lääzım özensinnär çözmää hepsi halklar hem devletlär, aniki herbir insan hem cümleinin herbir organı, dayma göz altında tutarak bu Deklaraşlyayı savaşınnar aydınlatmaklan hem üüretmäklään yardım etmää bu hakların hem serbestliklerin saygılanmasına naşional hem halklararası progresiv işlärlän onnarın tanıtılmasına hem tamannanmasına nicä Kurula girän devletlerin halkları arasında, ölä da o halklar arasında, angıları bulunrlar o devletlerin kanonnarı altında olan topraklarda.

Yazı 1

Insannar hepsi duuêrlar serbest hem birtakım kendi kıymetindä hem haklarında. Onnara verilmiş akıl hem üz da lääzım biri-birinä davransınnar kardaşlık ruhuna uygun.

Yazı 2

Herbir insanda lääzım olsun hepsi bu Deklaraşlyada bildirilän haklar hem serbestliklär, hiçbir ayırıntısız soy, deri rengi, adam hem karı, dil, din, politika yada başka inandıkları, mülk, insan boyu eki başka durum bakımından. Bundan başka diil lääzım yapılısın hiçbir ayırıntı devletin ya insanın yaşadı topraan politika statusuna görä, bakmayarak o toprak serbest mi, bakımını mı, kendibaşına kullanmayan mı osa suverenitetindä başka türlü sınırlamalı mı.

Yazı 3

Herbir insanın yaşamak, serbestlik hem kişiliinä dokunmamak hakı var.

Yazı 4

Kimsey diil lääzım tutulsun esirliktä ya serbestsiz durumda; esirlik hem esir satılması hiçbirtürlü kabledilmeer.

Yazı 5

Kimsey diil lääzım zeetlensin, zorlaştırılsın yada cezalandırılsın zulumca eki insan şanını aşaalayan davranışlan.

Yazı 6

Herbir insanın, nerdä da o bulunsa, var hakı daava subyekti olarak tanınmaa.

Yazı 7

Herbir insan kanona karşı denk hem herkezin, bir ayırıntısız, var birtakım hakı kanonnan korunmalı olmaa. Hepsi insannarın birtakım hakı var bu Deklaraşiyayı bozan diskriminaşiyadan hem bölä diskriminaşiya fitlemesindän korunmalı olmaa.

Yazı 8

Herbir msanııı hakı var legal millet daavalarından haklarını efektivli geeri almaa, eer kostituşiya ya kanon tarafından ona verilän haklar korunmazzsalar.

Yazı 9

Kimsey yok nasıl zakonsuz zorlan kapansın, tutulsun yada erindän kaldırılısın.

Yazı 10

Herbir insanın haklarını hem borçlarını belirtmäk için hem ona çıkarılan kabaatlamanın sebepli olup-olmadıını göstermäk için var hakı, cümlä birtakımnık temelindä, istemäa onun daavası bakılısın açık hem dooruluk kurallarına uygun olarak baalı olmayan hem tarafsız olan sudta.

Yazı 11

1. Herbir kabaatlı bulunan insanın hakı var kabaatlı sayılmamaa, eer onun kabaatı zakona görä açık araştırmaklan ortaya çıkarılmadıysa hem ona hertürlü korunma kolaylı verilmeyisä.
2. Kimsey yok nasıl cezalandırılısın ölä bir cürüm (zakona uymayan iş) yapması içii yada yapmaması için, eer yapıldı zamanda o cürüm nañional zakonnarına görä hem halklararası haka görä cezalanan kabaat sayılmadıysa. Hem yok nasıl kabaatlıya verilsin taa aar ceza, nekadar vardı nasıl verilsin o vakıtta, açan cürüm yapılmış.

Yazı 12

Kimseyin yok nasıl kanonsuz karışılısın kendi kişi hem aylä yaşamasına, kanonsuz dokunulsun onun eviiä, onun Yazışma saklılıına yada onun kıymetinä hem adına. Herbir insanın var hakı kanonnan korunmalı olmaa bölä karışmalardan eki bölä dokunmalardan.

Yazı 13

1. Herbir insanın var hakı serbest er diıştirmää hem herbir devletin sınırlarında kendisinä oturmak eri ayırmaa.
2. Herbir insanın var hakı çıkmaa memlekettän, bu sırada kendi memleketindän da, hem dönmaa memleketinä.

Yazı 14

1. Herbir insanın var hakı sıkıştırmalardan başka memleketlerdä koruntu aaramaa hem o koruntuyu kullanmaa.
2. Bu hak yok nasıl kullanılısın, eer sıkıştırma yapılırsa gerçektän politikaya baalı olmayan bir kabaat için yada Birleşmiş Milletlär kurulun neetlerine hem prinñiplerine karşı gidän işlär için.

Yazı 15

1. Herbir insanın var vatandaşlık hakkı.
2. Kimseydän yok nasıl kanonsuz alınsız onun vatandaşlı yada onun hakl kendi vatandaşlıını diıştirmää.

Yazı 16

1. 1.Yaşlarını dolduran adamnarın hem karıların var hakkı, hiçbir sınırlamasız soy, milletlik ya din üzerinä, evlenip aylä kumıaa. Onnarın hakları birtakım evlenirkän, evlenmektä bulunarkan hem ayırılarkan.
2. Evlenmäk olabilir sade karşılıklı iki tarafın bütün serbestliinnän hem kayıllınnan.
3. Aylä— cümlenin bir natural hem ana kısmı hem onun var hakkı cümlä hem devlet tarafından korulu olmaa.

Yazı 17

1. Herbir insanın var hakkı mal saabisi olmaa tek başına yada başkasınnan birliktä.
2. Kimseyin elindän zakonsuz mal diil läüzım alınsın.

Yazı 18

Herbir insanın var serbestli düşünmäk, üz hem din hakkı; bu haka girer serbestlik diıştirmää kendi diınıni ya inandıklarını hem tutmaa kendi dinini ya inandıklarını tek başına ekı başkasınnan birliktä, halka açık üürenmää, duva etmää hem din ritual adetlerini kullanmaa.

Yazı 19

Herbir insanın var hakkı serbestli fikirlerinä hem onnarın serbestli açıklamasına; bu haka girer serbestlik engelsiz kendi fikirlerinä uymaa hem serbestlik aaramaa, kabletmää hem daatmaa bilgi hem fikir hertürlü hem devlet sınırlarına baalı olmayarak.

Yazı 20

1. Herbir insanın var haki uslu toplantı hem kuruluş serbestliinä.
2. Kimseyi yok nasıl zorlaştırmaa girsii nesoy-sa kuruluşa (asotiatieyä).

Yazı 21

1. Herbir insanın var haki pay almaa kendi devletin kullanmasında doorudan yada seçilmiş vatandaşların aracılıınan.
2. Herbir insanın var birtakım haki kendi memleketindä devlet izmetinä giräbilmää.
3. Halkın isteyişi läüzim olsun önderlik kuvedin temeli; bu isteyiş laazım belli edilsin periodik hem falş olmayan seçimnerdä, angıları läüzim yapılısınar universal hem birtakım seçim hakınnan, saklı kiyat atmaklan yada başka denk maanalı, kiyat atmanın serbestliini koruyan formalarlan.

Yazı 22

Herbir insanın, cümlä azası olduu için, haki var sotal yardımına hem onun saygılıın yardımını olması için hem kişiliin serbestli ilerlemesi için läüzim olan ekonomika, soşial hem kultura hakların gerçekleştirmesinä national yardımnanı hem milletlärarası işbirlii yolunnan hem herbir devletin yapılışına hem kaynaklarına uygun olarak.

Yazı 23

1. Herbir insanın var haki çalışmaa, serbestli iş ayırmaa, dooru hem uygun iş kolaylıklarında çalışmaa hem işsizliktän korunmalı olmaa.
2. Herbir insanın var haki hiçbir ayırıntısız birtakım iş için birtakım ödek kabletmää.
3. Herbir çalışan insanın var haki almaa dooru hem kanaatlı ödek, angısı eter insanca yaşamaa ona hem onun aylesinä hem angısına, läüzim olduyunan, eklener başka sotal yardımnanı.

4. Herbir insanın var hakı kurmaa profesional birlikleri hem girmää profesional birliklerinä kendi intereslerini korumaa deyni.

Yazı 24

Herbir insanın var hakı dinnenmä hem boş vakıda, bu arada çalışma günün akıllıca sınırlanmasına hem periodik ödekli izinina (otpuskaya).

Yazı 25

1. Herbir insanın var hakı ölä yaşamak uuruna, bu sıraya girer imeesi, giyimi, evi, saalık bakımı hem läázım olan soşial izmetleri, angısı läázım olêr korumaa saalıını hem varlıını, kendisinin hem aylesinin, hem hakı yardımsız kalmamaa işsizlik, hastalık, sakatlık, ihtârlık yada başka olabilirli durumda, açan o kendisinä baalı olmayan sebeplâr üzerinä geçinmesi için kaynaksız kalabilir.
2. Analık hem uşaklık vererlâr bir ayırı bakım hem yardım hakı. Hepsi uşaklar, duuan evliliktä ya evlilik dışında, läázım kabletsinnâr birtakım soțial yardımını.

Yazı 26

1. Herbir insanın var üürenmâk hakı. En az başlantı hem genel üürenmâk läázım olsunnar ödeksiz. Başlantı üürenmâk läázım olsun hepsi için. Tehnika hem zanaat üürenmesi için yol läázım açık olsun herkezinä, üüsek üürenmâk tä läázım hepsi için birtakım açık olsun herkezin becerdimâ görä.
2. Üürenmâk läázım ön versin insan kişiliin dolu ilerlemesmä hem da insan hakların hem temel serbestliklerin taa büyük saygılanmasına. Üürenmâk läázım yardım etsin karşılıklı annaşmak, saburluk hem dostluk olsun hepsi miiletlâr, soy hem din grupaların arasında hem yardım etsin Birleşmiş Kurulun barış koruma çalışmalarına.
3. Ana-bobanın var üstün hakı kendi küçük yaşlı uşaklarına üürenmâk forması ayırmaa.

Yazı 27

1. Herbir insanın var hakı serbestli pay almaa cümlenin kultura yaşamasında, hoşlanmaa incä zanaatlan, pay almaa bilim ilerlemesindä hem faydalanmaa onun hayırlarınnan.
2. Herbir insanın var hakı korunsun onun moral hem material interesleri, kaynaklanan onun yaptı bilim, literatūra ya artistik yaratmalarından.

Yazı 28

Herbir insanın var hakı ölä bir soşial hem halklararası düzenä, aırgısında bütün haklar hem serbestliklär, sıralanan bu Deklaraşiyada, gerçek olabileceklär.

Yazı 29

1. Herbir insanın cümlä karşısında borçları var, sade cümledä olur gerçeklensin kişiliin serbest hem bütün ilerlemesi.
2. Haklarını hem serbestliklerini gerçekleştirärkän herbir insana sade ölä sınırlama yapılabilinir, angısı kanona göre uygulanmış saade neetlän gerçekleştirmää aalemin haklarının hem serbestliklerinin tanınmasını hem saygılanmasını hem da demokratik toplumunda dooru moral isteklerinä, cümlä düzeninä hem cümlä yaşamak boluuna uygun olması için.
3. Bu hakların hem serbestliklerin gerçekleştirilmesi hiçbirtürlü diil läüzüm aykırı gitsin Birleşmiş Milletlär Kurulun neetlerinä hem printiplerinä.

Yazı 30

Bu Deklaraşiyada bişey yok nasıl yorumnansın osoy, sansın bir devletä, kişi grupasına yada ayırı kişilerä veriler hak ölä bir çalışmada bulunmaa, angısı önnendiriler bu Deklaraşiyada sıralanan hakları hem serbestlikleri yok etmä.